Stanowisko Nr 10/2022

Konwentu Marszałków Województw RP

z dnia 9 czerwca 2022 r.

w sprawie doprecyzowania i uzupełnienia zapisów w prawie w zakresie funkcjonowania szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych oraz ich finansowania

Konwent Marszałków Województw RP zwraca się do Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Zdrowia w sprawie wprowadzenia uregulowań umożliwiających lepszą realizację prawa do nauki dzieciom przewlekle chorym, wymagającym rehabilitacji, mającym zaburzenia emocjonalne, niepełnosprawność intelektualną lub inne problemy zdrowotne, pobierającym okresowo naukę w szkołach specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych. Najważniejsze zdefiniowane ryzyka lub potrzeby wymagające interwencji to:

1. *Zagrożenie niedoborem kadry pedagogicznej, związane z wymogiem posiadania ukończonego doskonalenia w zakresie pedagogiki leczniczej w chwili rozpoczynania pracy w szkole specjalnej zorganizowanej w podmiocie leczniczym lub ubiegania się o stanowisko dyrektora*

W ocenie konwentu Marszałków Województw RP zaniepokojenie budzi kwestia możliwego zagrożenia niedoborem kadry pedagogicznej, wynikającego z wymogu posiadania ukończonego doskonalenia w zakresie pedagogiki leczniczej już w chwili rozpoczynania pracy w szkole zorganizowanej w podmiocie leczniczym. Problem ten dotyczy również nauczycieli, którzy chcą przystąpić do konkursu na stanowisko dyrektora tego typu szkoły.

Nauczyciel z wieloletnim stażem pracy i bardzo dużym doświadczeniem zawodowym, mający stopień awansu nauczyciela mianowanego czy dyplomowanego, posiadający szerokie kwalifikacje do pracy z uczniami mającymi różne dysfunkcje, zgodnie z obowiązującym prawem bez ukończonego doskonalenia w zakresie pedagogiki leczniczej, otrzymuje w szkole zorganizowanej w podmiocie leczniczym wynagrodzenie za pracę na poziomie stawki

ustalonej dla nauczyciela stażysty. Mając na uwadze posiadanie przez każdego nauczyciela przygotowania pedagogicznego, zasadnym jest potraktowanie doskonalenia w zakresie pedagogiki leczniczej jako elementu poszerzającego kwalifikacje pedagogiczne i stworzenie możliwości jego ukończenia w ciągu pierwszych dwóch lat pracy w szkole zorganizowanej w podmiocie leczniczym. O taki zapis należałoby uzupełnić rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji nauczycieli. Należy podkreślić, że pedagogika lecznicza (lub inaczej terapeutyczna) jest jednym z działów pedagogiki specjalnej.

Ponadto, w związku z problemami z pozyskaniem na stanowisko dyrektora szkoły specjalnej zorganizowanej w podmiocie leczniczym osób posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki leczniczej, niezbędne jest uzupełnienie przepisów prawa, regulujących przebieg konkursów na stanowisko dyrektorów szkół, o zapis normujący sytuację, w której do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat na dyrektora szkoły specjalnej zorganizowanej w podmiocie leczniczym. W takiej sytuacji organ prowadzący miałby prawo powierzyć stanowisko dyrektora wskazanemu przez siebie kandydatowi, nie posiadającemu wymaganych kwalifikacji w zakresie pedagogiki leczniczej (terapeutycznej), pod warunkiem zobowiązania się tej osoby do uzupełnienia tych kwalifikacji w okresie dwóch lat.

Rozważenia wymagałaby też kwestia poszerzenia katalogu wymagań kwalifikacyjnych na stanowisko dyrektora szkoły specjalnej zorganizowanej w podmiocie leczniczym (np. o oligofrenopedagogikę).

2. *Ustawowe wzmocnienie zasad współpracy między podmiotem leczniczym a szkołą*

Efekty pracy dla dobra uczniów-pacjentów, organizacja kwestii opiekuńczej i zapewnienie uczniom bezpieczeństwa zależą bezwzględnie od współpracy miedzy personelem pedagogicznym i medycznym. Art. 128 ustawy Prawo oświatowe wskazuje na potrzebę określenia warunków korzystania z pomieszczeń do prowadzenia zajęć edukacyjnych i wychowawczych oraz ponoszenia kosztów poprzez zawarcie umowy między podmiotem leczniczym a organem prowadzącym szkołę.

Zasadne jest uzupełnienie ustawy Prawo oświatowe o zapis wskazujący na potrzebę ustalenia w formie pisemnej zasad współpracy między podmiotem leczniczym a szkołą.

3. *Uregulowanie współpracy szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych ze szkołami macierzystymi uczniów*

Dla dobra ucznia-pacjenta jest potrzeba wprowadzenia zapisów w prawie pozwalających na wymianę informacji między szkołą specjalną w podmiocie leczniczym a szkołą macierzystą ucznia. Zgodnie z § 14 ust. 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania *dyrektor szkoły specjalnej zorganizowanej w podmiocie leczniczym przesyła dyrektorowi szkoły, do której uczeń wraca, pisemną informację o ocenach bieżących uzyskanych przez ucznia w czasie nauki w szkole specjalnej oraz informację o jego zachowaniu*. Brak jest jednak zapisów o konieczności uwzględniania tych informacji przy ustalaniu śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych przez nauczycieli prowadzących poszczególne zajęcia edukacyjne oraz śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania przez wychowawcę klasy.

4. *Rozważenie możliwości podwyższenia wysokości subwencji oświatowej dla szkół zorganizowanych w podmiotach leczniczych oraz zmiany sposobu jej naliczania*

Przy określaniu wysokości części oświatowej subwencji ogólnej wyliczanej dla jednostek samorządu terytorialnego – organów prowadzących szkoły specjalne zorganizowane w podmiotach leczniczych brana jest pod uwagę średnioroczna liczba uczniów (waga P39 o wartości 1,1) i średnioroczna liczba wychowanków (waga p40 o wartości 1,94). Taki sposób wyliczania subwencji nie zaspokaja jednak w dużej mierze potrzeb tych szkół. Brak odpowiedniego zabezpieczenia finansowego powoduje ich kłopoty w świadczeniu usług edukacyjnych oraz opiekuńczych i może prowadzić w konsekwencji do zagrożenia ich likwidacją.

Informację o trudnej sytuacji finansowej szkół w podmiotach leczniczych potwierdziło stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 października 2021 roku.

Niezbędne byłoby umożliwienie szkołom specjalnym zorganizowanym w podmiotach leczniczych uwzględniania w bazie SIO uczniów wymagających udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, jednak nie według stanu na dzień 30 września danego roku, lecz według stanu od 1 września do 31 sierpnia następnego roku (z uwzględnieniem wszystkich uczestników, którzy wzięli udział w tej formie zajęć).

Konieczna jest zmiana sposobu wyliczania subwencji w odniesieniu do wychowanków w szkołach specjalnych obejmujących swoją opieką uczniów-pacjentów na oddziałach dziennych szpitali. Pacjent przebywa na oddziale dziennym (tym samym w szkole) od poniedziałku do piątku. Tymczasem ten fakt nie jest brany pod uwagę do wyliczenia średniej liczby wychowanków.

Taki sposób wyliczania w odniesieniu do wychowanków jest głęboko krzywdzący dla szkół i ich organów prowadzących, gdyż powoduje znaczne zaniżenie średniej liczby wychowanków w zespołach pozalekcyjnych zajęć wychowawczych w szkołach na oddziałach dziennych, branych pod uwagę do skalkulowania wysokości subwencji.

Proponuje się zatem w § 6 ust. 9 w rozporządzeniu MEN z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji kształcenia oraz warunków i form realizowania specjalnych działań opiekuńczo – wychowawczych w przedszkolach i szkołach specjalnych, zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej, dodanie następującego zdania: *„W uzasadnionych przypadkach wynikających z organizacji i funkcjonowania oddziału szpitalnego, można odstąpić od realizacji specjalnych działań opiekuńczo – wychowawczych w soboty, niedziele i dni świąteczne"*.

Zmiany wymaga również sposób rejestrowania w SIO uczniów i wychowanków w szkołach zorganizowanych w oddziałach dziennych. Z uwagi na to, że pacjenci-uczniowie (wychowankowie) przebywają na oddziale dziennym (w szkole) od poniedziałku do piątku, muszą być każdorazowo zapisywani do szkoły w poniedziałki i wypisywani z niej w piątki. Zachodzi potrzeba wprowadzenia do SIO nowej funkcjonalności – grupowego

wyrejestrowywania wychowanków (w dni wolne od zajęć) i odznaczania w SIO, że w danej grupie wychowawczej zajęcia są realizowane tylko w dni powszednie.

Rozważenia wymaga również kwestia zwiększenia liczby godzin w zespole pozalekcyjnych zajęć wychowawczych do 40 godzin tygodniowo, w okresie ferii zimowych i letnich, a co za tym idzie również zwiększenia wysokości subwencji na ten cel.

5. *Utrzymanie wysokości subwencji dla szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych na rok 2023*

Z uwagi na niezakończoną jeszcze w pełni pandemię COVID-19, jak również sytuację zagrożenia i niepewności wywołaną wojną na Ukrainie, liczba dzieci skierowanych na leczenie uzdrowiskowe i rehabilitacyjne utrzymuje się wciąż na niskim poziomie. Wyliczenie subwencji na kolejny 2023 rok na podstawie danych z mijającego roku szkolnego 2021/22 wpłynęłoby bardzo niekorzystnie na sytuację finansową zarówno organów prowadzących szkoły w podmiotach leczniczych, jak i samych szkół, którym zagroziłaby likwidacja.

Proponuje się zatem utrzymanie wysokości subwencji na podstawie danych dotyczących liczby uczniów i wychowanków w szkołach specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych na podstawie danych sprzed pandemii.

6. *Umożliwienie samorządom województw prowadzenie przedszkoli specjalnych w podmiotach leczniczych*

Do podmiotów leczniczych przyjeżdżają dzieci z całej Polski, w różnym wieku, także te potrzebujące opieki przedszkolnej. Tymczasem zgodnie z ustawą Prawo oświatowe prowadzenie publicznych przedszkoli specjalnych jest zadaniem własnym gminy. Z tego względu samorządy województw nie mogą zakładać przedszkoli specjalnych, a w konsekwencji szkoły specjalne prowadzone przez samorządy województw nie mają możliwości uwzględniania ich wychowanków w SIO w celu naliczenia subwencji.

7. *Wsparcie w promocji leczenia uzdrowiskowego, rehabilitacyjnego dzieci i młodzieży*

Niezbędne jest wsparcie jednostek samorządu terytorialnego – organów prowadzących szkoły specjalne, zwłaszcza te zorganizowane w uzdrowiskach, sanatoriach oraz zakładach rehabilitacji, w promocji leczenia uzdrowiskowego, rehabilitacyjnego dzieci i młodzieży, poprzez podjęcie szerokiej akcji informacyjno-promocyjnej tego rodzaju leczenia.

Konieczne byłyby również zmiany systemowe w tym zakresie: prawo do wypisywania skierowań na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację dla lekarzy pierwszego kontaktu (lekarzy rodzinnych) a nie tylko lekarzy specjalistów, zróżnicowanie liczby dni i długość trwania turnusów rehabilitacyjnych w zależności od wieku pacjentów.

MARSZAŁEK
Województwa Świętokrzyskiego
Andrzej Bętkowski